

PERSONATGES DE SANT VICENÇ DE MONTALT (2)

EL DOCTOR JOSEP CORNUDELLA. NOTES BIOGRÀFIQUES

El doctor Josep Cornudella i Capdevila nasqué a la vila de Juneda el dia 4 de novembre de 1895, i morí el 7 de desembre de 1985 a Barcelona. L'any 1955 ja fou nomenat fill predilecte de la seva vila natal.

Cursà el batxillerat a Lleida i Barcelona, on també obtingué la llicenciatura de Medicina el 1919. Féu el doctorat a Madrid, i la seva tesi mereixé la qualificació d'excel·lent.

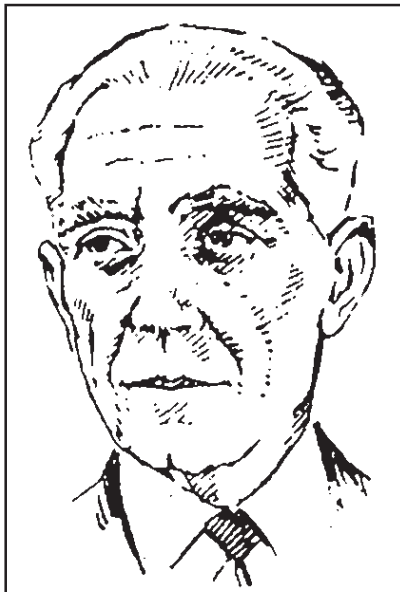
L'any 1917 ingressà com a intern a l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona, i s'hi quedà com a metge el 1919 i per tota la vida. Creà l'Ateneu d'Alumnes Interns, i en fou el president l'any 1918.

L'any 1920 s'inaugurà l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, on ocupà importants càrrecs. Fou cap de servei del Respiratori i president del Cos Facultatiu l'any 1953. L'any 1955 transformà el servei de Tisiologia en un de pneumologia general. L'any 1966 se li dedicà un homenatge nacional. Fou president del capítol de Barcelona de l'*American College of Chest Phisicans*.

Formà part de la Junta Provincial de Beneficència, de la Junta dels Hospitals de Barcelona i del Comitè Tècnic de la Lluita contra el Càncer.

És autor de diversos llibres, articles i conferències.

El dia 23 de desembre de 1983 ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona.

Retrat del doctor Josep Cornudella.

En conseqüència, resulta molt explicable l'orgull que senten els ciutadans de Juneda i l'agraïment envers el doctor Cornudella, entre altres gentileses, pel fet de regalar la seva casa pairal per muntar el Museu d'Artesania (1974).

L'any 1927 féu tractar tota la població amb la vacuna antituberculosa «Calmette», primera vacunació col·lectiva que s'efectuava a Catalunya. També féu instal·lar una esplèndida piscina de 50x33 metres per a ús de la població. Amant de la naturalesa, féu repoblar d'arbreda les voreres del canal d'Urgell. En gran mesura, vetllà per les inquietuds culturals de la població i fou membre de l'Institut d'Estudis Ilerdencs.

La generositat i la dedicació al proïsme del doctor Cornudella és part integrant de la seva vida i, així, el seu poble adoptiu per raons familiars i de residència temporal, Sant Vicenç de Montalt, també ha estat beneficiari de la seva favorable influència.

L'any 1963, arran de la vinguda a aquest poble del polifacètic Esteve Albert, no dubtà un moment a presidir el Patronat Pro Cultura, Urbanisme i Turisme, compost per representants de l'Ajuntament, veïns del poble i residents temporals, com Frederic Udina i Martorell, Josep Antoni Tiffon i Brugarolas, Josep Maria Viladot, Teresa Missé, vídua Porta, Joaquim Mora i Albareda que, entre diverses realitzacions, com el traçat de nous camins veïnals, fou el promotor de l'espectacle nadalenc *De Nativitate Christi* i de la construcció de cases noves, Montaltnou i La Cortesa, de vuitanta i seixanta cases respectivament, aquestes darreres en col·laboració amb l'Ajuntament, l'any 1983.

L'any 1966, amb la idea de fomentar l'esport nàutic amb altres col·laboradors del Patronat de Sant Vicenç, creà una comissió gestora, amb domicili a la seva finca, casa Mir, per obtenir la concessió d'un club nàutic que es denominaria El Balís. El dia 20 de gener de 1967, la Federación Española de Clubes Náuticos aprovà la junta directiva, i començaren les gestions que van conduir a la realitat de l'esmentat Club Nàutic El Balís.

L'any 1983 fou un entusiasta promotor de l'edició de l'obra literària *Sant Vicenç de Montalt – Narració històrica*, original de qui signa aquestes lletres, amb la col·laboració de l'Ajuntament, la Generalitat de Catalunya, de nombrosos subscriptors i diverses entitats.

El dia 20 de gener de 1985, l'Ajuntament de Sant Vicenç de Montalt donà el nom de plaça del doctor Cornudella al barri de Montaltnou.

És evident que, d'una manera o altra, el poble de Sant Vicenç de Montalt es va sentir solidari amb la vila de Juneda i amb l'«Any del doctor Cornudella», record que es fa extensiu al seu fill, el doctor Raimon Cornudella, continuador de l'especialitat, als altres fills, al seu nét Jordi i a tota la família.

LES ANTIGUES FESTES MAJORS DE SANT VICENÇ (Primera meitat segle xx)

Ens proposem destacar breument aquells aspectes de tipus popular i recreatiu de les nostres festes majors que tingueren lloc abans de la nostra Guerra Civil i altres poc després.

La Festa Major de Sant Vicenç de Montalt se celebra el dia 22 de gener en honor de sant Vicenç, patró del poble, mentre que els dies 15 i 16 d'agost té lloc la Festa Major d'Estiu, en lloança de l'Assumpció de la Mare de Déu i de sant Roc (ara, en honor de sant Joaquim). Les festes majors d'estiu, hom considerava que se celebraven amb més lluïment per la nombrosa estada d'estiuejants i pel bon temps del mes d'agost, mentre que la Festa Major de Sant Vicenç era de caire més familiar i casolana.

En ambdues festes, acabat l'ofici solemne celebrat a l'església parroquial, s'oferien unes audicions de sardanes a la plaça de l'Ajuntament. De les orquestres, cal destacar-ne una que, talment amb caràcter vitalici, hi acudia quasi cada any, degudament contractada, era la «Selvatana». Després de la ballada, tenia lloc a les llars el dinar. El dia de sant Vicenç, el dinar s'assemblava molt al de Nadal, amb l'escudella i la carn d'olla, amb la diferència que hom convidava familiars i amics.

Poc abans de la Guerra Civil els homes es dirigien, havent dinat, a les respectives societats a prendre cafè i a esperar l'hora del sarau. Uns eren els «escorpins» i els altres els «puputs», que eren rivals entre ells. A la tarda, a les sales respectives, es feien concerts o sardanes, i s'intercalaven sessions de ball.

Grup a l'ermita de Sant Llop per la Festa Major de 1950. Foto A. Buch.

Gegants i sardanes per la Festa Major de 1988. Foto A. Buch.

Les mares de les noies mereixedores o casadores, en les vetllades, més que divertir-se, es feien uns tips de patir, principalment per tenir cura de la bona conducta de les seves filles. La mare havia de controlar sagaçment fins on era correcta i fins on s'excedia la natural abraçada que requereix el ball entre parelles.

Hi havia diferents modalitats de ball, de les quals ara us resumim les principals. El ball de rams, per exemple, consistia, per part dels joves, a adquirir un obsequi per a la seva parella. Un toc de cornetí a cada sessió anunciava aquest ball. El ball de casats, per altra banda, consistia a què els nois i les noies es procuraven parella entre la gent de més edat, casades.

Una altra varietat era entre els socis, en determinat moment i mitjançant una subhasta, hom aconseguia que un d'ells tingués dret a ballar tot un ball amb la seva parella. En aquest ball del soci, que era un vals, la parella protagonista ballava en el bell mig de la sala i, a la segona part, convidava a compartir l'actuació a les altres parelles inactives fins aleshores.

També es rifava la toia, i l'adjudicatari, a més de fer-ne ofrena a la donzella balladora preferida, tenia el dret a ballar-hi tot sol i tot un ball.

Una altra versió curiosa era el ball del «robo», que donava dret als joves a robar la parella dels altres. Durant un ball qualsevol, en produir-se un toc de cornetí, un músic mateix o un membre de la comissió de festes anunciava, en veu alta, «ball de robo!».

I, finalment, hi ha una altra dansa que la tradició del poble de Sant Vicenç no ha sabut guardar. L'Esbart de la Sardana, una de les dotze formacions folklòriques

europées més qualificades, provinent del Rosselló, conserva dins el seu programa la dansa de Sant Vicenç de Llanerres, una de les més senyorial del seu repertori. En paraules d'Esteve Albert i Corp: «Sant Vicenç no serà Sant Vicenç fins que la dansa típica i prototípica no torni a incloure's en el seu programa de la Festa Major».

LA CASA RIERA I DON JAIME DE MORA Y ARAGON

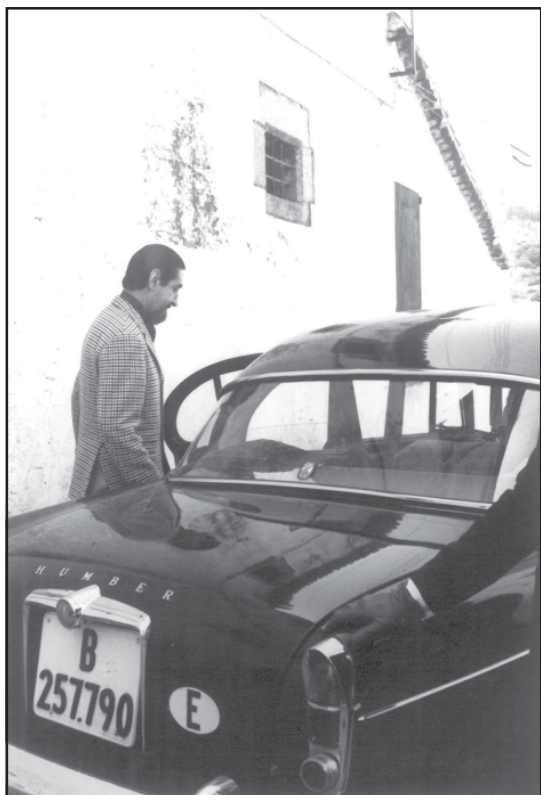
Molta gent estarà assabentada de la vida i les activitats d'aquest personatge polifacètic, don Jaume de Mora, germà de la reina Fabiola de Bèlgica.

La premsa i les revistes n'han parlat considerablement, i més amb motiu de la seva mort, però s'ha de destacar també que pocs coneixen, i ni se n'ha parlat gaire, la seva descendència catalana, maresmenca i, concretament, de Sant Vicenç de Montalt.

Efectivament, aquest llinatge té l'origen a la masia de Can Riera, i després de

la vinculació amb la família Mora i de les posteriors successions, s'ha arribat als nostres dies amb el fet que la seva germana Fabiola es casà amb el rei Balduí de Bèlgica i es convertí en reina, i el seu germà, don Gonçal, és el cinquè marquès de Casa Riera, amb un total de cinc germans. Ells, ja fa bastant anys que moren i, per cert, el nostre poble es beneficià, per part dels components d'aquest marquesat, amb algunes millores urbanes remarcables.

El personatge que ens ocupa, últimament vinculat amb la ciutat turística de Marbella, ha estat un destacat animador i promotor de la jet-set, fet que ha significat un progrés per a aquesta ciutat i la Costa del Sol.

Jaime de Mora y Aragón, de visita a casa dels seus familiars (1964). Foto A. Buch.

Com és habitual en aquests casos, ha tingut molts detractors i també admiradors, delectant-se, uns, per la seva manera de viure i actuar i, altres, criticant-lo per les seves excentricitats.

L'any 1978 contragué matrimoni amb Margit Ohlsen, famosa model d'origen belga. Vivien normalment a Madrid, però ocasionalment passaven temporades en una finca que tenien a Santes Creus; recordem, en algunes entrevistes que se li feren, que s'expressava correctament en català, llengua que havia practicat en les seves estades a Barcelona i els seus contorns.

Anys enrere, el 1964, es traslladà al nostre poble de Sant Vicenç per conèixer la seva casa pairal, Can Riera, i els familiars Mora. Segui pel que sigui, se'm designà perquè l'acompanyés a determinats llocs del terme, i vaig tenir l'ocasió de fer-li diverses fotografies, com la que hi ha en aquest escrit. L'Ajuntament l'atengué cordialment i amablement.

El diumenge de Pasqua d'aquell any, a la meva esposa i a mi ens invitaren, concretament, a l'Hotel Manila, i després, a la tarda, a un teatre on es representava l'obra *Las personas decentes me asustan*, on ell, en determinat moment, interpretava certes composicions al piano.

Heus ací, traduïdes, algunes de les seves sentències i memòries:

«En el col·legi de Suïssa eren condeixebles meus el sha de Pèrsia i Rainier de Mònaco.

Com a actor, he treballat en cinquanta-dues pel·lícules.

La meva trobada a Roma, amb Margit, fou l'any 1960, quan la premsa italiana m'havia nomenat "El hombre del año".

M'he identificat sempre més amb el sentir del poble que amb l'alta burgesia.

En aquells temps, vaig conèixer Marilyn Monroe i Liz Taylor, i segueixo conservant la seva amistat.

El 1957 vaig viure un dels moments més tristos de la meua vida: la mort del meu pare.

Fent de taxista i portant un passatger, em vaig assabentar que la meua germana s'havia casat amb el rei Balduí.

Les arrels del meu bigoti em produeixen un formigueig que m'alerta dels grans esdeveniments de la meua vida.

En certa ocasió, vaig arribar a Buenos Aires contractat per un canal de televisió i em digueren: "Faci el que vulgui, faci el que vulgui", fou com

s'anomenà el programa que em vaig inventar i que fou encimbellat al primer lloc de l'audiència.

Vaig ser raptat per un gegant que pesava 163 quilos, i acabàrem els dos combatent en el ring del Luna Park. Encara que el gegant m'endossés una pallissa, després vaig assotar-lo severament amb el meu fuet, ja que, manejant-lo, era un dels millors experts del món.

Moltes vegades, la gent m'ha comparat amb Dalí. No ho sé certament, però sols podria dir que hi ha dues diferències fonamentals: Dalí ho fa tot en interès propi i jo en contra meu. Ell és un gran geni i jo un ingenu.

Sóc molt religiós. Em deixaria matar abans de renegar de la meva fe.

El clavell que sempre porto a la solapa és artificial. Sóc incapaç de tallar la vida d'una flor.

Vaig ensenyar a manejar el fuet a Charlton Heston i a Yul Brynner.»

Que descansi en pau!

Antoni Buch i Esteban